

Total No. of Printed Pages—15

**5 SEM TDC GEED (CBCS)
GE 501/502/503**

2 0 2 3

(November)

EDUCATION

(Generic Elective)

Paper : GE-501/502/503

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GE-501

(Education in Pre-Independent India)

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

(a) বৈদিক শিক্ষা পদ্ধতিত ছাত্র-জীৱনৰ সময়ছোৱাক
_____ বুলি জনা যায়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

In Vedic system of education, the period
of student life is known as _____.

(Fill in the blank)

24P/347

(Turn Over)

(2)

- (b) _____ অনুষ্ঠানৰ জৰিয়তে বৌদ্ধ সংঘ বা বিহাৰত বৌদ্ধ শিক্ষা ব্যৱস্থা আৰম্ভ হৈছিল।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

The Buddhist education system was started in the Monastery or Bihar through _____ ceremony.

(Fill in the blank)

- (c) কেৰী, ৱাৰ্ড আৰু মাৰ্চমেনক _____ বুলি জনা যায়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

Carey, Ward and Marshman were known as _____.

(Fill in the blank)

- (d) ১৮১৩ চনৰ চাৰ্টাৰ আইনে ভাৰতীয় শিক্ষাৰ বাবে বছৰি _____ টকা অনুমোদন কৰিছিল।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

The Charter Act of 1813 provided a sum of rupees _____ annually for education of India.

(Fill in the blank)

(3)

- (e) _____ ক ভাৰতীয় শিক্ষাৰ মেগাচাৰ্টা বুলি কোৱা হয়।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

_____ has been called the Magna Carta of Indian education.

(Fill in the blank)

- (f) লৰ্ড কাৰ্জন আৰু চিমলা শিক্ষা সন্মিলন _____ চনত অনুষ্ঠিত হৈছিল।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

Simla Education Conference, organized by Lord Curzon, was held in the year _____.

(Fill in the blank)

- (g) চাইমন আয়োগ কিমান চনত গঠিত হৈছিল?

In which year was the Simon Commission appointed?

- (h) কোনখন কমিটিক যুদ্ধোত্তৰ কালৰ জাতীয় শিক্ষা বিকাশৰ আঁচনি বুলি জনা যায়?

Which Committee was known as the post-War scheme of national development in education?

2. চমু টোকা লিখা : 5×4=20
Write short notes on :
- (a) বুনীয়াদী শিক্ষাৰ অকৃতকাৰ্যতাৰ কাৰণসমূহ
The causes of failure of basic education
- (b) দেশীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ
Characteristics of indigenous education system
- (c) বিশ্ববিদ্যালয় আইন, ১৯০৪
University Act, 1904
- (d) উপনয়ন আৰু সমাৱৰ্তন অনুষ্ঠান
Upanayana and Samavartana ceremony

3. বৈদিক যুগৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি? বৈদিক শিক্ষা ব্যৱস্থা আৰু বৰ্তমান ভাৰতৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ এক তুলনামূলক আলোচনা আগবঢ়োৱা। 7+6=13
What are the salient features of Vedic education system? Give a comparative study of Vedic education system and present education system of India.

অথবা / Or

- বৌদ্ধ শিক্ষা পদ্ধতিৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ আলোচনা কৰা।
বৌদ্ধ শিক্ষা পদ্ধতি আৰু ইছলাম শিক্ষা পদ্ধতিৰ সাদৃশ্য আৰু বৈসাদৃশ্যসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা। 7+6=13
Discuss the aims and objectives of Buddhist education system. What are the similarities and dissimilarities of Buddhist and Islamic system of education? Discuss.

4. ১৮১৩ চনৰ চাৰ্টাৰ এষ্টৰ প্ৰয়োজনীয়তা আলোচনা কৰা।
প্ৰাচ্য-পাশ্চাত্যৰ বিবাদৰ কাৰণসমূহ কি কি? এই বিবাদৰ সামৰণি কেনেকৈ হয়? আলোচনা কৰা। 4+4+5=13
Discuss the importance of the Charter Act of 1813. What were the causes of Anglicists and Classicists controversy? How did these controversies come to the conclusion? Discuss.

অথবা / Or

- ভাৰতৰ শিক্ষা বিকাশত মিছনেৰিসকলৰ অৱদান আলোচনা কৰা।
ভাৰতৰ বৰ্তমান শিক্ষা ব্যৱস্থাত ই কেনেকৈ প্ৰভাৱ পেলাইছে, লিখা। 7+6=13
Discuss the contribution of Missionaries towards the progress of education in India. Write how they impact on present system of education in India.

5. প্ৰাথমিক আৰু মাধ্যমিক শিক্ষা সম্পৰ্কত হাণ্টাৰ আয়োগে আগবঢ়োৱা মূল পৰামৰ্শবোৰ আলোচনা কৰা। 6½+6½=13
Discuss the major recommendations of Hunter Commission on primary and secondary education.

অথবা / Or

- মাধ্যমিক শিক্ষা আৰু বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ১৯১৭ চনত চেডলাৰ আয়োগে আগবঢ়োৱা মূল পৰামৰ্শসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা। 6½+6½=13
What are the main recommendations of Sadler Commission of 1917 regarding secondary and university education? Discuss.

(6)

6. শিক্ষাৰ বিভিন্ন দিশত চার্জেন্ট প্ৰতিবেদনৰ পৰামৰ্শবোৰ আলোচনা কৰা। চার্জেন্ট কমিটিৰ প্ৰতিবেদনৰ সফলতা আৰু বিফলতাসমূহ লিখা। 7+6=13

Discuss the recommendations of Sargent Report on different areas of education. Write about the merits and demerits of Sargent Committee Report.

অথবা /Or

দ্বৈত শাসন পদ্ধতি কি? দ্বৈত শাসনৰ অধীনত প্ৰাথমিক আৰু মাধ্যমিক শিক্ষাৰ অৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 1+(6+6)=13

What is Diarchy system? Discuss the condition of primary and secondary education under Diarchy system.

(7)

Paper : GE-502

(Guidance and Counselling)

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : 1×8=8
Answer the following questions :
- (a) নিৰ্দেশনাৰ যি কোনো এটা ভিত্তি লিখা।
Write any one base of guidance.
- (b) প্ৰাথমিক স্তৰত শৈক্ষিক নিৰ্দেশনাৰ যি কোনো এটা কাৰ্য লিখা।
Write any one function of educational guidance in primary stage.
- (c) পৰামৰ্শদানৰ যি কোনো এটা উপাদান লিখা।
State any one element of counselling.
- (d) প্ৰত্যক্ষ পৰামৰ্শদান কাক বোলে?
What is directive counselling?
- (e) মনোবিপ্লেশ্বন কোনে আগবঢ়াইছিল?
Who introduced psychoanalysis?
- (f) দলগত পৰামৰ্শদানৰ যি কোনো এটা গুণ লিখা।
Write any one merit of group counselling.
- (g) বৃত্তিমূলক নিৰ্দেশনা কাক বোলে?
What is vocational guidance?

(h) উচ্চ শিক্ষা স্তৰত নিৰ্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদান সেৱা সংগঠনৰ যি কোনো এটা নীতি লিখা।

Write any one principle of organization of guidance and counselling at higher level of education.

2. চমু টোকা লিখা : 4×5=20

Write short notes on :

(a) নিৰ্দেশনাৰ পৰিসৰ
Scope of guidance

(b) সুস্থ পৰামৰ্শদান প্ৰক্ৰিয়াৰ বৈশিষ্ট্য
Characteristics of good counselling process

(c) মনোবৈজ্ঞানিক অভীক্ষা
Psychological test

(d) শিক্ষামূলক আৰু বৃত্তিমূলক নিৰ্দেশনাৰ মাজত সহস্ব
Relation between educational and vocational guidance

(e) ভাল বিদ্যালয় নিৰ্দেশনাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় দিশ
Needs of a good school guidance

3. নিৰ্দেশনাৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। উচ্চ স্তৰত নিৰ্দেশনাৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা। 5+5=10

Discuss the aims and objectives of guidance.
Discuss the importance of guidance at higher level.

অথবা /Or

নিৰ্দেশনাৰ যি কোনো দুটা ভিত্তি বহলাই আলোচনা কৰা। 5+5=10

Discuss any two bases of guidance.

4. পৰামৰ্শদান কাক বোলে? পৰামৰ্শদানৰ বিভিন্ন নীতিসমূহ আলোচনা কৰা। 3+7=10

What is counselling? Discuss different principles of counselling.

অথবা /Or

পৰোক্ষ পৰামৰ্শদান আৰু উদাৰ পৰামৰ্শদানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 5+5=10

Discuss about non-directive and eclectic counselling.

5. নিৰ্দেশনা সেৱাৰ প্ৰকাৰসমূহ লিখা। বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহৰ যি কোনো দুটা আলোচনা কৰা। 2+(4+4)=10

Write different types of guidance services.
Discuss any two of them.

অথবা /Or

নিৰ্দেশনা সেৱাৰ ক্ষেত্ৰত মনোবৈজ্ঞানিক অভীক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা কি? নিৰ্দেশনা সেৱাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা বিভিন্ন মনোবৈজ্ঞানিক অভীক্ষাসমূহৰ বিষয়ে লিখা। 4+6=10

What are the needs of psychological test in counselling services? Discuss different types of psychological test for counselling services.

6. বৃত্তিমূলক নির্দেশনা কাক বোলে? জীৱিকাৰ ক্ষেত্ৰত সমাযোজনত বৃত্তিমূলক নির্দেশনাৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।
4+7=11

What is called vocational guidance? Discuss the role of vocational guidance in occupational adjustment.

অথবা /Or

নির্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদানৰ ক্ষেত্ৰত সন্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহ্বানসমূহ আলোচনা কৰা। 11

Discuss elaborately the different challenges of guidance and counselling.

7. নির্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদান কাৰ্যসূচীৰ ব্যৱস্থাপনা কাক বোলে? ভাল বিদ্যালয়ত নির্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদানৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় দিশসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 4+7=11

What is called management of guidance and counselling programme? Discuss different requisites of a good school guidance and counselling programme.

অথবা /Or

মাধ্যমিক শিক্ষাৰ স্তৰত নির্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদান সেৱাৰ ব্যৱস্থাপনা নীতিসমূহ আলোচনা কৰা। 11

Discuss the principles of organization of guidance and counselling at secondary level.

Paper : GE-503

(Value Education)

1. তলত দিয়াবোৰৰ নির্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×8=8
Answer the following as directed :

(a) ইংৰাজী 'value' শব্দটো লেটিন ভাষাৰ কোন শব্দৰ পৰা আহিছে?

From which Latin word was the term 'value' derived?

(b) 'মূল্যবোধ শিক্ষা'ৰ এটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

Mention one objective of 'value education'.

(c) বি মূল্যবোধে আমাক আনন্দ আৰু সুখ দিয়ে তাক _____ মূল্যবোধ বুলি জনা যায়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

Values which give us pleasure and happiness are known as _____ values.

(Fill in the blank)

- (d) আন্তর্জাতিক শান্তি আৰু সুৰক্ষা প্ৰদান কৰাটো কোনটো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সংগঠনৰ প্ৰাথমিক দায়িত্ব ?

Which international organization has the primary responsibility for the maintenance of international peace and security?

- (e) 'আন্তর্জাতিক শান্তি দিৱস' কোন তাৰিখে পালন কৰা হয় ?

On which day is the 'International Peace Day' observed?

- (f) শান্তি শিক্ষা প্ৰদানৰ বাবে বিদ্যালয়ত সম্পাদিত যি কোনো এটা সহপাঠ্যক্রমিক কাৰ্য উল্লেখ কৰা।

Mention any one cocurricular activity performed by schools to impart peace education.

- (g) ছাত্ৰছাত্ৰীৰ 'সামাজিক মূল্যবোধ' সৃষ্টি কৰিবলৈ প্ৰয়োগ কৰা যি কোনো এটা শিক্ষণ পদ্ধতি উল্লেখ কৰা।

Mention any one teaching method applied to inculcate 'social values' of students.

- (h) 'যোগাত্মক চিন্তন'ৰ যি কোনো এটা উপযোগিতা লিখা।

Write any one benefit of 'positive thinking'.

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা: 4×5=20

Write short notes on the following :

- (a) মূল্যবোধ গঠনত অভিভাৱকৰ ভূমিকা

Role of parents in inculcating values

- (b) মূল্যবোধৰ এক উৎস হিচাপে ভাৰতীয় সংবিধান

Indian Constitution as a source of values

- (c) মহাত্মা গান্ধীৰ জীৱনদৰ্শনত নৈতিক মূল্যবোধ

Moral values in Mahatma Gandhi's philosophy of life

- (d) শান্তি শিক্ষাৰ সমস্যা সমাধানমূলক শিক্ষণ প্ৰণালী

Problem solving approach as a pedagogy of peace education

- (e) 'আত্মমৰ্যাদা' জীৱনৰ শ্ৰেষ্ঠত্ব লাভৰ এক উপাদান

'Self-esteem' as a component of attainment of excellence in life

3. মূল্যবোধ বুলিলে কি বুজা? 'গণতান্ত্ৰিক মূল্যবোধৰ' বিষয়ে চমুকৈ লিখা। 2+8=10

What do you mean by value? Write, in brief, on 'democratic values'.

4. মূল্যবোধ শিক্ষা কি? একে শতিকাতে মূল্যবোধ শিক্ষাৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা। $2+10=12$
- What is value education? Discuss the significance of value education in the 21st century.

অথবা / Or

- মূল্যবোধ শিক্ষা কি? মূল্যবোধ শিক্ষা প্ৰদানৰ বাবে বিদ্যালয়ৰ ভূমিকা কেনেধৰণৰ হোৱা উচিত, লিখা। $2+10=12$
- What is value education? What should be the role of schools in imparting value education? Write on it.

5. আধ্যাত্মিক শিক্ষাৰ ওপৰত শ্ৰীঅৰবিন্দৰ ধাৰণা সম্পৰ্কে বিস্তৃতভাৱে লিখা। 10
- Write, in detail, about Sri Aurobindo's concept of spiritual education.
6. শান্তি শিক্ষাৰ ধাৰণা ব্যাখ্যা কৰা। শান্তি শিক্ষা প্ৰদানত শিক্ষকৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। $4+6=10$
- Explain the concept of peace education. Discuss on the role of teacher in imparting peace education.

অথবা / Or

- শান্তি শিক্ষা কি? শান্তি শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যসমূহৰ বিষয়ে লিখা। $2+8=10$
- What is peace education? Write about the objectives of peace education.

7. জীৱনত শ্ৰেষ্ঠতা লাভ কৰিবলৈ সুচৰিত্ৰ আৰু হতাশামুক্ত জীৱনশৈলীৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা। $5+5=10$
- Discuss the significance of strong character and stress-free living in attaining excellence in life.

5 SEM TDC GEHS (CBCS) GE 5

2 0 2 3

(November)

HISTORY

(Generic Elective)

Paper : GE-5

(Women in Indian History)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ প্ৰতিটোৰ উত্তৰ এটা শব্দ বা এটা বাক্যত
লিখা : 1×8=8

Answer the following questions in *one word* or
in *one sentence* each :

(a) *Sex and Gender* নামৰ গ্ৰন্থখনৰ গ্ৰন্থকাৰ কোন?
Who authored the book, *Sex and
Gender*?

(b) 'দেৱদাসী' শব্দটোৰ অৰ্থ কি?
What is the meaning of the word
'Devadasi'?

(2)

d → প্রতিমা দেবী সিং গ্যাটেল

(3)

c → স্বামী কাম মোহন বাসু ।

(c) 'ব্রাহ্ম সমাজ'ৰ প্রতিস্থাপক কোন ?

Who was the founder of 'Brahmo Samaj'?

(d) ভাৰতৰ প্ৰথম মহিলা ৰাষ্ট্ৰপতি কোন ?

Who was the first woman President of India?

(e) ভাৰতৰ প্ৰথম মহিলা বিশ্ববিদ্যালয়খনৰ নাম লিখা ।

Name the first women university of India.

(f) AIWCৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা ।

Write the full form of AIWC.

(g) আহোম যুগত নাৰী শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আগভাগ লোৱা ব্যক্তিগৰাকীৰ নাম লিখা ।

Who was the pioneer of girls' education during the Ahom period?

(h) কোন চনত 'অসম মহিলা সংঘ' প্ৰতিস্থিত হৈছিল ?

In which year was the 'Asom Mahila Sangha' founded?

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো তিনিটা) :

4×3=12

Write short notes on (any three) :

(a) লিংগভিত্তিক শ্ৰম বিভাজন

Sexual division of labour

(b) মধ্যযুগৰ ভাৰতত নাৰী শিক্ষা

Women education in Medieval India

(c) জ্যোতিবা ফুলে

Jyotiba Phule

(d) নাৰী শিক্ষা বিকাশত মিছনেৰীসকলৰ ভূমিকা

Role of Missionaries in the spread of women education

(e) ফুলেশ্বৰী কুঁৱৰী

Phuleswari Konwari

3. নাৰী অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰত পিতৃতন্ত্ৰৰ ধাৰণা আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখা ।

12

Write briefly about the concept of patriarchy in women studies and its features.

অথবা / Or

ভাৰতত নাৰী ইতিহাস অধ্যয়নৰ বিভিন্ন সমলসমূহ পর্যালোচনা কৰা ।

Examine the various sources for the reconstruction of women history in India.

4. বৌদ্ধধৰ্মত নাৰীৰ স্থান সম্পৰ্কে এক মূল্যায়ন আগবঢ়োৱা ।

12

Evaluate the position of women in Buddhism.

অথবা / Or

উত্তৰ বৈদিক যুগত সমাজত নাৰীৰ স্থান কেনে আছিল, লিখা ।

Write about the status of women in the later Vedic period.

5. পণ্ডিতা ৰামাবাই কোন আছিল ? ভাৰতীয় মহিলাৰ সামাজিক স্থিতিৰ উন্নয়নত তেওঁৰ অৱদান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা ।

12

Who was Pandita Ramabai? Discuss her role in the upliftment of social status of women in India.

24P/112

(Continued)

24P/112

(Turn Over)

অথবা / Or

ঊনবিংশ শতিকাৰ ভাৰতৰ সমাজ সংস্কাৰ আন্দোলনৰ মূল বিষয়সমূহ আলোচনা কৰা।

Discuss the main issues of social reform movements of the 19th century India.

6. ভাৰতত নাৰী সংগঠনৰ বিকাশ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 12

Discuss the development of women's organization in India.

অথবা / Or

প্ৰাক-গান্ধীযুগৰ ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনত নাৰীৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে এটা টোকা প্ৰস্তুত কৰা।

Prepare a note on the role of women in the freedom struggle of India during the pre-Gandhian phase.

7. মধ্যযুগৰ অসমত নাৰীৰ সামাজিক স্থিতি সম্পৰ্কে পৰ্যালোচনা কৰা। 12

Critically analyze the social status of women in Medieval Assam.

অথবা / Or

ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনত অসমীয়া নাৰীৰ অৱদান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

Discuss the contribution of Assamese women in the freedom struggle of India.

5 SEM TDC GEEC (CBCS) GE 5

2023

(November)

ECONOMICS

(Generic Elective)

Paper : GE-5

(Introductory Microeconomics)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবিলাকৰ নিৰ্দেশনা অনুসৰী উত্তৰ লিখা : 1×8=8

Answer the following as directed :

(a) অৰ্থনীতিৰ প্ৰাথমিক সমস্যা কি ?

What is the primary problem of economics?

(i) নাটনিৰ সমস্যা / Problem of scarcity

(ii) দৰিদ্ৰতা / Poverty

(iii) সম্পদৰ কাৰ্য্য বন্টন

Efficient allocation of resource

(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়

None of the above

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(2)

- (b) মিশ্র অর্থনীতি কি ?
What is mixed economy?
- (c) চাহিদাৰ স্থিতিস্থাপকতা কি ?
What is elasticity of demand?
- (d) সংমিশ্ৰিত চাহিদা কি ?
What is composite demand?
- (e) প্রতিষ্ঠান কি ?
What is a firm?
- (f) এডাল নিৰপেক্ষ ৰেখা সদায়
An indifference curve is always
- (i) কেন্দ্ৰৰ প্ৰতি অৱতল
concave to the origin
- (ii) কেন্দ্ৰৰ প্ৰতি উত্তল
convex to the origin
- (iii) এডাল উলম্ব পোনৰেখা
a vertical straight line
- (iv) এডাল ভূমি-সমান্তৰাল সৰলৰেখা
a horizontal straight line

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(3)

- (g) প্ৰান্তিক উপযোগিতা বিধিটো _____ ৰ লগত জড়িত।
The marginal utility theory is associated with
- (i) পিগু
Pigou
- (ii) কেইনছ
Keynes
- (iii) মাৰ্ছাল
Marshall
- (iv) বিকাৰ্ড
Ricardo

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

- (h) সুযোগ ব্যয় কি ?
What is opportunity cost?

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো
১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write short notes on any *four* of the following
(**within 150 words** each) :

- (a) ব্যক্তিবাদী অর্থনীতিৰ লক্ষ্য
Goals of microeconomics
- (b) ব্যক্তিগত চাহিদাৰ নিৰ্ধাৰকসমূহ
Determinants of individual demand

- (c) নিৰপেক্ষ ৰেখাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ
Properties of indifference curve
- (d) পূৰ্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰৰ এখন প্রতিষ্ঠানৰ ভাৰসাম্য
অৱস্থা
Equilibrium conditions of perfectly
competitive firm
- (e) আহৰিত চাহিদা
Derived demand

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা (প্ৰতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত):

Answer the following questions (within 500 words each):

3. (a) অৰ্থবিজ্ঞান বুলিলে কি বুজা? এগৰাকী ব্যক্তিয়ে
অৰ্থবিজ্ঞান কিয় অধ্যয়ন কৰিব লাগে? ব্যক্তিগত
অৰ্থবিজ্ঞান অধ্যয়নৰ পৰিসৰ আলোচনা কৰা। $2+4+5=11$

What do you mean by economics? Why
should people study economics as a
subject? Explain the scope of micro-
economics analysis.

অথবা / Or

- (b) অৰ্থনীতিৰ কেন্দ্ৰীয় সমস্যা কি? অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থাৰ
প্ৰকাৰসমূহৰ চমুকৈ আলোচনা কৰা। $3+8=11$

What are the central problems of
economics? Briefly discuss the various
economic systems.

4. (a) ব্যক্তিগত আৰু বজাৰ চাহিদা অনুসূচীৰ মাজত পাৰ্থক্য
লিখা। চাহিদা ৰেখাজাল নিম্নগামী কিয় হয়? চাহিদা বিধিৰ
দুটা ব্যতিক্ৰম উল্লেখ কৰা। $3+7+2=12$
Distinguish between individual and
market demand schedules. Why does
demand curve slope downward? Write
two exceptions of law of demand.

অথবা / Or

- (b) উপভোক্তাৰ বাহি আৰু উৎপাদকৰ বাহিৰ বিষয়ে চিত্ৰসহ
আলোচনা কৰা। 12

Explain consumer surplus and producer
surplus with the help of suitable
diagram.

5. (a) নিৰপেক্ষ ৰেখাৰ সহায়ত উপভোক্তাৰ ভাৰসাম্যতা
আলোচনা কৰা। 11

Explain consumer equilibrium with the
help of indifference curve analysis.

অথবা / Or

- (b) আয় বিপাক আৰু প্ৰতিকল্প বিপাকৰ চিত্ৰসহ সংজ্ঞা দিয়া।
শ্ৰমিকে কিদৰে বিশ্ৰাম আৰু উপভোগ নিৰ্বাৰণ কৰে? $6+5=11$

Define income effect and substitution
effect with the help of suitable diagram.
Explain how choice between leisure and
consumption is made by labour
suppliers.

(6)

6. (a) ব্যয় ফলনৰ সংজ্ঞা দিয়া। হ্রস্বকালীন ব্যয়ৰ বিভিন্ন ধাৰণাসমূহ লিখা আৰু চিত্ৰসহ ব্যয় ধাৰণাসমূহৰ আন্তঃসম্পর্ক ব্যাখ্যা কৰা। $1+(5+5)=11$

Define cost function. Explain various short-run cost concepts and show their inter-relationship with suitable diagram.

অথবা / Or

- (b) আবদ্ধ ৰেখা কি? আৰ্থিক মিতব্যয়িতা আৰু অমিতব্যয়িতা নিৰ্ধাৰণ কৰা বিভিন্ন কাৰকসমূহ উদাহৰণসহ চমুকৈ আলোচনা কৰা। $1+(5+5)=11$

What is envelope curve? Explain briefly about various factors leading to economies of scale and diseconomies of scale with examples.

7. (a) কেনেকৈ এটা উপাদানৰ চাহিদা দ্ৰব্যটোৰ চাহিদাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে, ব্যাখ্যা কৰা। বিতৰণৰ প্ৰান্তিক উৎপাদনশীলতা তত্ত্বটোৰ সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা। $3+8=11$

Why does the demand for an input depend upon the demand for an output? Critically examine the marginal productivity theory of distribution.

(7)

অথবা / Or

- (b) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত শ্ৰমৰ বজাৰৰ ভাৰসাম্যতা আলোচনা কৰা। শ্ৰমৰ ব্যক্তিগত যোগান ৰেখা এক নিৰ্দিষ্ট অৱস্থাত কিয় পশ্চাদ্গমী হয়? $7+4=11$

Explain the equilibrium of labour market under perfect competition. Why does the individual supply curve of labour become backward bending after a certain point?

5 SEM TDC GEPS (CBCS) GE 5

2 0 2 3

(November)

POLITICAL SCIENCE

(Generic Elective)

Paper : GE-5

(Reading Gandhi)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া/খালী ঠাই পূৰ কৰা : $1 \times 8 = 8$

Answer the following questions/Fill in
the blank :

- (a) সমাজবিজ্ঞান অধ্যয়নৰ বি কোনো এটা দৃষ্টিভঙ্গীৰ নাম
উল্লেখ কৰা।

Name any one approach to study social
science.

- (b) মহাত্মা গান্ধীয়ে 'হিন্দ স্বৰাজ' কোন চনত লিখিছিল ?

In which year did Mahatma Gandhi
write *Hind Swaraj*?

(2)

(c) এজন আমেৰিকান লেখকৰ নাম উল্লেখ কৰা যাৰ লেখাই গান্ধীক প্ৰভাৱিত কৰিছিল।

Name an American writer whose writings influenced Gandhi.

(d) নৰ্মদা বচাও আন্দোলনৰ লগত জড়িত এগৰাকী সমাজকৰ্মীৰ নাম উল্লেখ কৰা।

Name a social activist associated with the Narmada Bachao Andolan.

(e) পুণা চুক্তি কেতিয়া স্বাক্ষৰিত হৈছিল?

When was the Poona Pact signed?

(f) গান্ধীয়ে দলিতসকলক কি বুলি আখ্যা দিছিল?

How did Gandhi address the Dalits?

(g) ভূ-দান আন্দোলন _____ এ আৰম্ভ কৰিছিল।

The Bhoodan Movement was initiated by _____.

(h) নিৰস্ত্ৰীকৰণ আন্দোলনৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।

Give an example of the Disarmament Movement.

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : 4×4=16

Write short notes on the following :

(a) সৰ্বোদয় / Sarvodaya

(b) প্ৰাসংগিক দৃষ্টিভঙ্গী / Contextual approach

(c) সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ / Communalism

(d) 'হিন্দ স্বৰাজ' / Hind Swaraj

(3)

3. পাঠ ব্যাখ্যাৰ বিভিন্ন দৃষ্টিভঙ্গীসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 12

Discuss the different approaches of interpreting texts.

অথবা / Or

পাঠ্যক্ৰম দৃষ্টিভঙ্গীৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ আলোচনা কৰা।

Discuss the merits and demerits of textual approach.

4. 'হিন্দ স্বৰাজ'ত প্ৰতিফলিত হোৱা গান্ধীবাদী চিন্তাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 11

Discuss Gandhian thoughts as reflected in *Hind Swaraj*.

অথবা / Or

শান্তি আৰু অহিংসাৰ ওপৰত গান্ধীৰ মত সম্পৰ্কে সমীক্ষা কৰা।

Examine Gandhi's views on peace and non-violence.

5. ভাৰতৰ জাতীয়তাবাদী আন্দোলনত গান্ধীৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 11

Discuss Gandhi's role in the India's National Movement.

অথবা / Or

গান্ধীয়ে কিদৰে সাম্প্ৰদায়িক একতাৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিব বিচাৰিছিল, ব্যাখ্যা কৰা।

Explain how Gandhi tried to promote communal unity.

6. স্ত্ৰী-শিক্ষাৰ ওপৰত গান্ধীয়ে কিয় গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল ?
বহলহি লিখা। 11

Why did Gandhi place importance on women's education? Elaborate.

অথবা / Or

অস্পৃশ্যতা দূৰ কৰিবলৈ গান্ধীয়ে কি ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিছিল ?
সমীক্ষা কৰা।

What steps did Gandhi take for the eradication of untouchability? Analyze.

7. নৰ্মদা বচাও আন্দোলনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 11

Discuss about the Narmada Bachao Andolan.

5 SEM TDC DSE EDN (CBCS) 8 (NH)

2 0 2 3

(November)

EDUCATION

(Discipline Specific Elective)

(For Non-Honours)

Paper : DSE-8

(**Mental Health Issues**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following :

(a) WHOৰ সংক্ষিপ্ত ৰূপ লিখা।

Write the full form of WHO.

(b) ব্যক্তি এজনৰ এটা হতাশাৰ কাৰণ লিখা।

Write one cause of frustrated man.

(2)

- (c) শিশুৰ মানসিক স্বাস্থ্যৰ অৱনতি ঘটোৱা এটা ঘৰুৱা কাৰক উল্লেখ কৰা।

Mention one home factor deteriorating mental health of children.

- (d) মনোবিজ্ঞানত 'psyche' শব্দৰ অৰ্থ কি?

What does the word 'psyche' in psychology means?

- (e) কৃতজ্ঞতাৰ যি কোনো এটা উপকাৰিতা উল্লেখ কৰা।

Mention any one benefit of gratitude.

- (f) আৰোগ্যকৰণ কি?

What is healing?

- (g) বিশ্ব মানসিক স্বাস্থ্য দিৱস কেতিয়া পালন কৰা হয়?

When is the World Mental Health Day celebrated?

- (h) দিবাস্বপ্ন মানে কি?

What is day-dreaming?

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : $4 \times 5 = 20$

Write short notes on the following :

- (a) মানসিকভাৱে স্বাস্থ্যবান ব্যক্তিৰ বৈশিষ্ট্য

Characteristics of a mentally healthy person

- (b) ভাল মানসিক স্বাস্থ্যৰ নীতিসমূহ

Principles of good mental health

(3)

- (c) শিক্ষক আৰু মানসিক স্বাস্থ্য

Teacher and mental health

- (d) ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ পৰিসৰ

Scope of positive psychology

- (e) স্বাস্থ্যবান জীৱনযাপনৰ বাবে যোগ্যতাৰ নীতি

Yogic principles for healthy living

3. অস্বাভাৱিকতা কি? অস্বাভাৱিক আচৰণৰ শ্ৰেণীবিভাজনসমূহ বৰ্ণনা কৰা। $3+7=10$

What is abnormality? Describe the classification of abnormal behaviour.

4. সংঘাত মানে কি? সংঘাতৰ প্ৰকাৰ আৰু ইয়াৰ কাৰণসমূহৰ বিষয়ে লিখা। $4+7=11$

What is conflict? Write the types and causes of conflict.

অথবা / Or

মানসিক স্বাস্থ্যৰ ওপৰত ঘৰ, বিদ্যালয় আৰু সমাজৰ প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। $3+3+5=11$

Explain the influence of home, school and society on mental health.

5. শিশুপালন অনুশীলনৰ ক্ষেত্ৰত ঘৰ আৰু বিদ্যালয়ৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। $5+5=10$

Discuss the role of home and school in child rearing practice.

6. ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ ধাৰণা মানে কি ? ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ
প্রকৃতিসমূহ আলোচনা কৰা। 3+8=11

What is the concept of positive psychology?
Discuss the nature of positive psychology.

অথবা / Or

- ক্ষমা মানে কি ? ক্ষমাৰ প্ৰকাৰ আৰু ক্ষমাশীলতা কৰি তোলাৰ
উপায়সমূহ আলোচনা কৰা। 3+8=11

What is forgiveness? Discuss the types
of forgiveness and ways of achieving
forgiveness.

7. মানসিক স্বাস্থ্য উন্নতিৰ ক্ষেত্ৰত 'প্ৰাণায়াম' আৰু 'ধ্যান'ৰ ভূমিকা
সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 5+5=10

Discuss the role of 'Pranayama' and
'meditation' for promoting mental health.

অথবা / Or

- ব্যক্তিৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত 'যোগ' এক বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতি
হিচাপে আলোচনা কৰা। 10

Discuss the 'Yoga' as the scientific method
for the development of personality.

Total No. of Printed Pages—4

5 SEM TDC DSE HIS (CBCS) 1 (NH)

2 0 2 3

(November)

HISTORY

(Discipline Specific Elective)

(For Non-Honours)

Paper : DSE-1

(Rise of Modern West)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. (a) তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ প্ৰতিটোৰ উত্তৰ এটা শব্দ বা এটা বাক্যত
দিয়া : 1×8=8

Answer the following questions in *one*
word or in *one* sentence each :

(i) *The Prince* গ্ৰন্থখনৰ প্ৰণেতা কোন ?

Who was the author of *The Prince*?

(ii) ৱেষ্টফেলিয়া শান্তি চুক্তি কোন চনত স্বাক্ষৰিত
হৈছিল ?

In which year was the Treaty of
Westphalia concluded?

24P/136

(Turn Over)

(2)

(iii) 'Mona Lisa' ছবিখন অংকন কৰা
শিল্পীগৰাকীৰ নাম লিখা।

Name the artist who painted
'Mona Lisa'.

(iv) 'যীশু সমাজ'ৰ প্রতিষ্ঠাতা কোন ?

Who was the founder of 'Society of
Jesus' ?

(v) "ময়েই ৰাষ্ট্ৰ।" এই উক্তিটো কোনে কৈছিল ?

"I am the State." Who made this
statement?

(vi) 'পশ্চিমলৈ খোলা খিৰিকী'—এই কথাষাৰ কোনজন
ৰুচিয়াৰ শাসকে ব্যৱহাৰ কৰিছিল ?

Which Russian ruler used the term
'Window to the West' ?

(vii) কুচুক কাইনাজিৰ সন্ধি কেতিয়া স্বাক্ষৰিত হৈছিল ?

In which year was the Treaty of
Kuchuk Kainarji signed?

(viii) কোনখন যুদ্ধত নেপোলিয়ন সম্পূৰ্ণৰূপে পৰাস্ত
হৈছিল ?

In which battle was Napoleon
defeated completely?

(b) চমু টোকা লিখা (যি কোনো তিনিটা) : 4×3=12

Write short notes on (any three) :

(i) নাৰ্টিছৰ অনুশাসন

Edict of Nantes

(ii) পাপমোচন পত্ৰ

Indulgence Paper

24P/136

(Continued)

(3)

(iii) উষ্ণ জলনীতি

Warm Water Policy

(iv) মানৱতাবাদ

Humanism

(v) মহাদেশীয় পদ্ধতি

The Continental System

2. নৱজাগৰণৰ বিকাশৰ কাৰণ আৰু ফলাফলসমূহ আলোচনা কৰা।

6+6=12

Discuss the causes of the growth of
Renaissance and its results.

অথবা / Or

ত্ৰিশ বছৰীয়া যুদ্ধৰ ধৰ্মীয় আৰু ৰাজনৈতিক কাৰণসমূহ আলোচনা
কৰা।

12

Discuss the religious and political causes of
the Thirty Years' War.

3. পঞ্চদশ আৰু ষোড়শ শতিকাৰ ভৌগোলিক আৱিষ্কাৰ আৰু
ঔপনিবেশিক সম্প্ৰসাৰণৰ কাৰণসমূহ বিশ্লেষণ কৰা।

12

Analyze the causes behind the geographical
discoveries and colonial expansion in the
15th and 16th centuries.

অথবা / Or

গৌৰৱময় বিপ্লৱৰ পটভূমি সম্পৰ্কে এক সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ
কৰা। বিপ্লৱৰ ফলাফল কেনেধৰণৰ আছিল ?

8+4=12

Make a critical analysis on the Glorious
Revolution. What were the consequences of
the Revolution?

24P/136

(Turn Over)

4. বণিকবাদ কি? ইয়াৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। 4+8=12
What is Mercantilism? Discuss its main features.

অথবা / Or

মহামতি পীটাৰৰ সংস্কাৰসমূহ আলোচনা কৰা। তেওঁক 'আধুনিক
ৰুচিয়াৰ জনক' বুলি কি অৰ্থত ক'ব পাৰি? 8+4=12

Discuss the reforms of Peter the Great. In what sense, he may be called as the 'Father of modern Russia'?

5. প্রজাহিতৈষী স্বেচ্ছাচৰী শাসক হিচাপে প্রুচিয়াৰ মহামতি দ্বিতীয়
ফ্ৰেডেৰিকৰ আভ্যন্তৰীণ সংস্কাৰসমূহ আলোচনা কৰা। 12

Discuss the internal reforms of Frederick II, the Great of Prussia, as a benevolent despot.

অথবা / Or

অষ্ট্ৰিয়াৰ শাসক দ্বিতীয় যোহেফৰ সংস্কাৰসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ
লিখা। তেওঁৰ সংস্কাৰসমূহ কিয় বিফল হৈছিল? 8+4=12

Write briefly about the reforms of Joseph II of Austria. Why were his reforms failed?

6. ঔদ্যোগিক বিপ্লৱৰ কাৰণসমূহ আৰু ইউৰোপত ইয়াৰ প্ৰভাৱ
সম্পৰ্কে এটা টোকা লিখা। 6+6=12

Make a note on the causes of the Industrial Revolution and its impact on Europe.

অথবা / Or

ভিয়েনা কংগ্ৰেছৰ বিভিন্ন দফাসমূহ পর্যালোচনা কৰা। এই
কংগ্ৰেছ সফল হৈছিলনে? 8+4=12

Analyze the different clauses of Vienna Congress. Was it a successful one?

Total No. of Printed Pages—7

5 SEM TDC DSE ECO (CBCS) 2 (NH)

2 0 2 3

(November)

ECONOMICS

(Discipline Specific Elective)

(For Non-Honours)

Paper : DSE-2

(**Money and Banking**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া/শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা :
1×8=8

Answer/Choose the correct option of the
following :

(a) মুদ্ৰাৰ প্ৰচলনৰ গতি কি ?

What is velocity of money?

24P/445

(Turn Over)

(b) "Anything is generally acceptable as a means of exchange and that at the same time acts as a measure and as a store of value." এই সংজ্ঞাটো কোনে দিছিল ?

"Anything is generally acceptable as a means of exchange and that at the same time acts as a measure and as a store of value." Who defined it?

(c) উপকরা বা গৌণ ঋণৰ বজাৰ কাক বোলে ?
What is collateral loan market?

(d) বেংকৰ হাৰৰ নীতি বুলিলে কি বুজা ?
What is meant by bank rate policy?

(e) উচ্চ ক্ষমতাসম্পন্ন মুদ্রা নিয়ন্ত্ৰণ কৰে
High-powered money is controlled by

(i) সুদৰ হাৰে
rate of interest

(ii) মুদ্রাৰ যোগানে
money supply

(iii) চৰকাৰে
government

(iv) বেংকে
bank

(f) মূলধন বজাৰৰ এটা কাৰ্য উল্লেখ কৰা।

Mention one function of capital market.

(g) তলৰ কোনটো বাণিজ্যিক বেংকৰ কাৰ্য নহয় ?

Which of the following is not a function of commercial bank?

(i) ঋণ দিয়া
Advancing loan

(ii) ঋণ সৃষ্টি
Credit creation

(iii) হ্রস্বকালীন ঋণ
Short-term loan

(iv) দীৰ্ঘকালীন ঋণ
Long-term loan

(h) মুদ্রা নীতি কি ?
What is monetary policy?

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্রতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write short notes on any four of the following (within 150 words each) :

(a) উচ্চ ক্ষমতাসম্পন্ন মুদ্রা
High-powered money

(4)

(b) বক্ষকীপত্ৰৰ বজাৰ

Security market

(c) ক'ল মুদ্রা বজাৰ

Call money market

(d) সুদৰ হাৰৰ নিৰ্ধাৰক

Determinant of interest rate

(e) বাণিজ্যিক বেংকৰ ঋণ সৃষ্টি

Credit creation of commercial bank

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা (প্ৰতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

Answer the following questions (within 500 words each) :

3. (a) মুদ্রা যোগান বুলিলে কি বুজা? মুদ্রা যোগানৰ নিৰ্ধাৰকসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

3+8=11

What do you mean by money supply?
Explain the determinants of money supply.

(5)

অথবা / Or

(b) মুদ্রা যোগানৰ উপায়সমূহ আৰু মুদ্রাৰ প্ৰধান কাৰ্যসমূহ আলোচনা কৰা।

6+5=11

Discuss various measures of money supply and the main functions of money.

4. (a) বিত্তীয় বজাৰ কি? বিত্তীয় বজাৰৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

2+9=11

What is financial market? Discuss the role of financial market.

অথবা / Or

(b) বেংক আৰু অনা-বেংক বিত্তীয় অনুষ্ঠানসমূহ বুলিলে কি বুজা? বেংক আৰু অনা-বেংক বিত্তীয় অনুষ্ঠানৰ পাৰ্থক্যসমূহ উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা।

4+7=11

What do you mean by bank and non-banking financial institutions? Explain the differences between bank and non-banking financial institutions with example.

5. (a) ষ্টক বজাৰৰ কাৰ্যাবলী কি কি? ভাৰতৰ ষ্টক বজাৰৰ ত্ৰুটিসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

6+5=11

What are the functions of stock market? Explain the defects of Indian stock market.

(6)

অথবা/Or

(b) ষ্টক বজাৰ কি? ষ্টক বজাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

2+9=11

What is stock market? Explain the features of stock market.

6. (a) বজাৰ সুদৰ হাৰ আৰু স্বাভাৱিক সুদৰ হাৰৰ মাজৰ পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা। সুদৰ হাৰ নিৰ্ধাৰণৰ সংস্থাপিত তত্ত্বটো আলোচনা কৰা।

4+7=11

Distinguish between market rate of interest and natural rate of interest. Discuss the classical theory of interest rate determination.

অথবা/Or

(b) সুদৰ হাৰ বুলিলে কি বুজা? সুদৰ হাৰৰ সময়ৰ গাঁথনি তত্ত্বটো বৰ্ণনা কৰা।

2+9=11

What do you mean by rate of interest? Explain the theory of term structure of interest rates.

7. (a) বাণিজ্যিক বেংকৰ কাৰ্য্যবলী ব্যাখ্যা কৰা। 12

Explain the functions of commercial bank.

(7)

অথবা/Or

(b) কেন্দ্ৰীয় বেংকৰ মুদ্রা যোগানৰ নীতিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 12

Explain the money supply policy of central bank.

Total No. of Printed Pages—8

5 SEM TDC DSE ECO (CBCS) 3 (NH)

2 0 2 3

(November)

ECONOMICS

(Discipline Specific Elective)

(For Non-Honours)

Paper : DSE-3

(**Environmental Economics**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

(a) বজাৰ বিফলতাৰ এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention one cause of market failure.

(b) গোটা আৰ্জনাৰ পুনৰ ব্যৱহাৰযোগ্য সামগ্ৰীলৈ ৰূপান্তৰ
কৰা প্ৰক্ৰিয়াটো হ'ল

Converting solid waste into reusable
products is called

(i) পুনৰ ব্যৱহাৰ

reuse

24P/189

(Turn Over)

(2)

- (ii) পুনৰ আৱৰ্তীকৰণ
recycling
- (iii) জলস্ৰেদ ব্যৱস্থাপনা
watershed management
- (iv) অৱশিষ্ট
residue

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

- (c) অজ্ঞান স্তৰ ক্ষয়ৰ বাবে দায়ী মানৱ-সৃষ্ট এটা প্ৰদূষকৰ নাম
লিখা।

Mention one man-made pollutant
responsible for ozone layer depletion.

- (d) তলৰ কোনটো/বোৰ যোৰা শুদ্ধ ?

Which of the following is/are correctly
matched?

- (i) বতৰ পৰিৱৰ্তন — গোলকীয় প্ৰদূষণ
Climate change — Global pollution
- (ii) অম্ল বৰষুণ — আঞ্চলিক প্ৰদূষণ
Acid rain — Regional pollution
- (iii) ধোঁৱা — থলুৱা প্ৰদূষণ
Smog — Local pollution
- (iv) ওপৰৰ আটাইকেইটা
All of the above

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

24P/189

(Continued)

(3)

- (e) প্ৰদূষণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষই অনুমোদন জনোৱা সৰ্বোচ্চ
পৰিমাণৰ প্ৰদূষকক কোৱা হয়

Maximum amount of pollutant that is
permitted by the Regulatory Body is

- (i) নিষ্কাশণ মান
emission standard

- (ii) দায়বদ্ধতা আইন
liability law

- (iii) নিষ্কাশণ ভাৰ
emission fee

- (iv) ওপৰৰ এটাও নহয়
None of the above

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

- (f) অজৈৱিক ক্ষয়হীন প্ৰদূষক দুটাৰ উদাহৰণ দিয়া।

Give two examples of non-biodegradable
pollutant.

- (g) জীৱৰ গোটসমূহ আৰু ইহঁতৰ পৰিবেশৰ মাজৰ
আন্তঃনিৰ্ভৰশীলতাৰ অধ্যয়ন হ'ল

The study of interdependencies between
living organisms and their environment
is called

- (i) পৰিবেশীয় অৰ্থনীতি
environmental economics

24P/189

(Turn Over)

(4)

(ii) পৰিষ্টিত তন্ত্ৰ
ecosystem

(iii) পৰিবাস্তৰ
ecology

(iv) ওপৰৰ আটাইকেইটা
All of the above

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(h) কিয়'ট' প্ৰ'ট'কল তলৰ কোনটোৰ লগত জড়িত ?
Kyoto Protocol is associated with

(i) সেউজগৃহ গেছৰ নিৰ্গমন হ্রাস
reduction of greenhouse gases

(ii) কাৰ্বন ব্যৱসায়
carbon trading

(iii) (i) আৰু (ii) দুয়োটা
Both (i) and (ii)

(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়
None of the above

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(5)

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা
(প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write short notes on any *four* of the following
(within 150 words each) :

(a) পৰিবেশীয় অৰ্থনীতিৰ উদ্দেশ্যসমূহ
Objectives of environmental economics

(b) সম্পদ অৰ্থনীতি বনাম পৰিবেশ অৰ্থনীতি
Resource economics vs. Environmental
economics

(c) কাৰ্বন ব্যৱসায়
Carbon trading

(d) বৰ্তমান প্ৰেক্ষাপটত শক্তিশালী বহনক্ষমতাৰ প্ৰাসংগিকতা
Relevance of strong sustainability in
contemporary world

(e) পানী প্ৰদূষণৰ কাৰণসমূহ
Causes of water pollution

3. (a) সম্পদ আৰু অৱশিষ্টৰ সংজ্ঞা দিয়া। পৰিবেশ আৰু
উন্নয়নৰ মাজৰ সম্পৰ্ক উদাহৰণ আৰু চিত্ৰৰ সহায়ত
ব্যাখ্যা কৰা। 4+7=11

Define resource and residuals. Explain,
with examples and diagram, the linkage
between environment and development.

(6)

নাইবা / Or

- (b) পৰিবেশক এটা অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক সম্পদ হিচাপে ব্যাখ্যা কৰা। অৰ্থনৈতিক কাৰ্যকলাপে কেনেদৰে প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ অৱক্ষয় ঘটায়? $8+3=11$

Explain environment as an economic and social asset. How can economic activities cause depletion of natural capital?

4. (a) বজাৰ বিফলতাৰ উৎসসমূহ বৰ্ণনা কৰা। সম্পত্তিৰ অধিকাৰ নাথাকিলে বজাৰ বিফলতাই দেখা দিয়ে বুলি তুমি ভাবানে? আলোচনা কৰা। $6+5=11$

Explain the sources of market failure. Do you think absence of property rights leads to market failure? Discuss.

নাইবা / Or

- (b) বাহ্যিকতা কাক বোলে? ধনাত্মক আৰু ঋণাত্মক বাহ্যিকতা প্ৰত্যেকৰে তিনিটাকৈ উদাহৰণ দিয়া। বাহ্যিকতা সমস্যাটো কেনেদৰে সমাধান কৰিব পাৰি, বৰ্ণনা কৰা। $2+3+6=11$

What are externalities? Give three examples of each positive and negative externality. How can externalities internalized? Discuss.

24P/189

(Continued)

(7)

5. (a) পৰিবেশীয় সমস্যা সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত আদেশ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ পদ্ধতি কি? আদেশ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ পদ্ধতি এটা ব্যয় ফলপ্ৰসূ পদ্ধতি হয়নে? বৰ্ণনা কৰা। $6+5=11$

What are the command and control approaches for solving the environmental problems? Are the command and control approaches cost effective? Discuss.

নাইবা / Or

- (b) তলৰ ধাৰণাবোৰ চমুকৈ লিখা : $4+3+4=11$
Explain the concepts of the following briefly :

(i) নিষ্কাশন ভাৰ

Emission fee

(ii) পৰিবেশীয় মান

Environmental standard

(iii) ব্যৱসায়যোগ্য প্ৰদূষণ অনুজ্ঞাপত্ৰ

Tradable pollution permit

6. (a) গোলকীয় পৰিবেশীয় সমস্যাসমূহৰ ওপৰত এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰা। এই সমস্যাসমূহ সমাধানৰ উপায়সমূহ আলোচনা কৰা। $6+6=12$

Give an account of the global environmental problems. Discuss the ways to resolve these problems.

24P/189

(Turn Over)

নাইবা / Or

- (b) গোলকীয় উষ্ণতা বৃদ্ধির প্রধান কাৰণ আৰু ফলাফলসমূহ বিশ্লেষণ কৰা। গোলকীয় উষ্ণতা বৃদ্ধি সমস্যাৰ সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত কিয়'ট' প্র'ট'কলৰ বিভিন্ন কৌশলসমূহ দক্ষ বুলি ভাবানে? 5+5+2=12

Analyze the major causes and consequences of global warming. Do you think that the commitments of Kyoto Protocol can be an efficient strategy towards the solution of the problem of global warming?

7. (a) পৰিবেশীয় সম্পদৰ মূল্য নিৰূপণৰ ভ্ৰমণ ব্যয় পদ্ধতিটো চমুকৈ আলোচনা কৰা। এই পদ্ধতিৰ সীমাবদ্ধতাসমূহ কি কি? 8+3=11

Discuss briefly the travel cost method of valuation of environmental resources. What are its limitations?

নাইবা / Or

- (b) শক্তিশালী আৰু দুৰ্বল বহনক্ষমতাৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰা। শক্তিশালী আৰু দুৰ্বল বহনক্ষমতাৰ নিয়মসমূহ আলোচনা কৰা। 5+6=11

Explain the meaning of strong and weak sustainability. Explain some of the rules of strong and weak sustainability.
